

Za gospodarje

Maribor, dne 27. decembra 1935.

Lesna trgovina in sankcije.

V našem listu smo že večkrat povdarjali, da trpi naša lesna trgovina vsled izvajanj kazenskih odredb proti Italiji nepregledno škodo. Naš lesni izvoz počiva in za slučaj, da bi se sankcije še dalje časa zavlekale, bo lesno trgovanje zavsem uničeno. Naša lesna industrija podvzema obupne korake, da bi dobila kako nadomestilo za zaenkrat zgubljeni italijanski trg. Kako zelo težko se bo pa dokopala do neznatnih uspehov, nam naj pojasnijo naslednje številke.

Že skozi leta je oskrbela Jugoslavija eno tretjino celotne italijanske lesne potrebe, ki znaša na leto 1.500.000 kubikov. Italijani so kupili od nas letno 500.000 kubikov, kar znaša pri letni povprečnosti 700.000 do 800.000 kubikov dva tretjini deželne produkcije.

Ker so sedaj Italijani odpadli kot naš najboljši lesni odjemalec, so lesni izvozniki opozorili našo vlado, naj jim skuša odpreti one trge, kamor sploh niso prodajali lesa ali zelo malo, kakor v: Španijo, Francijo, Angleško ter v Egipt.

Španija rabi letno 500.000 kubikov mehkega in 100.000 kubikov trdega lesa. Mehki les je kupovala od Švedov in Fincev in od nas je šlo na Špansko le 20.000 kubikov. Trdi les in sicer 60.000 do 70.000 kubikov, so pokupili Španci od nas. Naši izvozniki bi radi sedaj na Španskem prevzeli pošiljke mehkega lesa.

Kar se tiče Francije, je prejemala Jugoslavija le nekatera naročila za Alžir v severni Afriki, pa še ta so odpadla, ker pobirajo v Alžiru na kubik uvoženega lesa 400 Din carine. Avstrija plača samo 200 Din uvoznine. Lesni trgovci opozarjajo našo vlado, naj vsaj toliko doseže pri Franciji, da bodo tu-

di oni z Avstrijci glede carine vsaj jednaki.

Največ upanja stavijo naši lesni trgovci na Angleže, ki radijo za svojo ogromno razsežne dominijone zelo veliko lesa. Res je, da imajo Angleži glede lesne kakovosti in dimenzij svoje posebne želje, katerim bi pa naši lesni trgovci radi ustregli.

Kar se tiče Male Azije in Egipta, je v teh krajih naš konkurent Rumunija in mi niti v poštev ne pridemo.

Pred polomom bi lahko rešila našo lesno trgovino izdatna državna podpora za razširjenje jugoslovanskega paroplovnega prometa do bah kar omenjenih trgov.

Upravičeno se bojujejo naši lesni izvozniki, da jim bo ostal italijanski trg zaprt tudi potem, ko bo sklenjen mir med Italijo in Abesinijo in bodo sankcije prenehale.

★

Ocena dela v vinogradu.

Delo vinogradnika ali viničarja lahko presojamo na rezi kopl, vezi in pletvi. Pri rezi ni zadostno, da je pravilno izvršena, ampak poleg rezi snazi vsak vinogradnik tudi les. Če je na traju stara skorja in slabo odstranjena starina, je to znak nemarnega vinogradnika, oz. nemarnega viničarja. Če se trs lepo očisti, se s tem uniči veliko škodljivcev, in trs je varnejši pred njimi.

Pri kopl ni dovolj, da se preobrača zemlja, ampak spraviti se mora iz zemlje tudi razni plevel, kakor pirnica, la-puh, slak, škripec, dreselj in drugi. Ta plevel srka iz zemlje trsju namenjeni živež in ovira razvoj trsja. Po skrbno opravljeni kopl je vinograd čist in brez plevela. Marsikateri vinogradnik ali viničar ne spravlja pri kopl zadosti globoko v zemljo gnoj ali umetno gnojilo, in pravi, da umetno gnojilo pospešuje razvoj plevela. Kriv pa je človek, če je

po umetnem gnojilu veliko plevela, ker ga ni spravil zadosti globoko v zemljo in ker ni odstranil plevela. Pri drugi kopi je navadno, ko le malo zamahne z motiko, gnoj zunaj in ker je ostal plevel v zemlji, je vinograd v kratkem času zelen kot sadonosnik.

Pri vezatvi je potrebno, da se ne samo veže, ampak tudi opleje. Ne sme se vezati vse mladje v gosto šumo, da je grozdje čisto skrito, ampak nepotrebno mladje se mora odstraniti, da se lažje potrebno mladje razvije.

Marsikateri vinogradnik ali viničar se boji uničiti plevel, ker hoče dobiti iz vinograda dosti trave oziroma krme. Poleg tega še goji v vinogradu zelje, buče in druge rastline, kar zelo škoduje vinogradu.

Ocena v vinogradu izvršenih del je nazoren dokaz, kakšen je vinogradnik, oziroma viničar. Vsako delo zasluži svoje plačilo, toda izvršeno mora biti pravilno in vestno.

★

Kako se godi kmetu v Sloveniji.

L. Cvahta.

Gospodarska kriza je dosagla višek. Pri razmerah, kakor vladajo po vsej naši domovini, drugače tudi biti ne more. Za kmetijske pridelke, zlasti za živilo, se plača tako malo, da izgleda kot nič. Voli se prodajajo po Din 2—2,50, krave za klobasarje celo po Din 0,75—1,25 za 1 kg žive teže. Vse drugo je takorekoč brez cene.

Neki kmet je prodal kravo za 120 Din. Od tega je dal 99 Din za Bata-čevlje. Z 21 Din ni maral iti domov; v žalosti je šel v gostilno in jih zapil.

V hiše sta se naselila žalost in obup. Hlevi so večinoma prazni. Za živino pa smo dobili komaj toliko denarja, da smo plačali davke. Mnogi niti toliko niso dobili skupaj. Za obleko in druge potrebščine ni nič. Otroci so brez obleke in bosí. Tudi med odraslimi je mnogo takih, ki radi pomanjkanja obleke in obuvale ne morejo od doma, če pa morajo iti kam, si morajo eno ali drugo izposoditi. Otroci hodijo v šolo le v tenkih, skromnih oblekah. Le prav malo je takih, ki bi bili zadostno oblečeni. Tako

bomo končali staro leto. Kaj nam bo prineslo novo, ve tudi le Bog . . .

Gospodarska vprašanja in odgovori.

Vprašanje Š. Fr. v P p. M. — Imam večji vinograd in pridelam do 25 polovnjakov vina. Lega vinograda je izvrstna, skoraj južna, grozdje vsako leto več ali manj prav lepo dozori, ker tudi bolj pozno berem. Toda z vinom sem imel že večkrat kako nevoljo, da se mi je na en ali drugi način pokvarilo, ali pa je postalo manj vredno. Teh nadlog z vini mi je sedaj že dovolj, ker imam od tega seveda vedno le škodo. Rad čitam razne gospodarske nasvete, posebno pa »Vprašanja in odgovori«, kjer sem našel že marsikaj koristnega tudi za sebe. Zato Vas uljudno prosim, da bi mi hoteli odgovoriti, oziroma nasvetovati: »Kako je ravnati z letošnjimi vini?«

Odgovor: Dobrota vina je odvisna od raznih činiteljev kakor od lege, zemlje, sorte i. dr., toda še mogoče več je odvisna od pravilne trgovine, pravičnega kipenja in pravičnega ravnanja z moštom. Letos je bilo, več ali manj, ugodno vinsko podnebje, to je: razmeroma malo padavin in mnogo sonca za vinsko trto. Ob takih pogojih je grozdje lepo dozorelo. Zgodnje trgatve so dale manj alkoholna vina z nekaj več, vendar z ne še preveč kisline. Pozne trgatve, kakor so se večinoma vršile, pa so dale prav dobra, ponekod celo izvrstna vina z 10—13 vol. odstotkov alkohola in z ravno zadostno ali celo bolj malo količino kisline ter z lepo razvito rožico (buketom).

Kako tedaj ravnati z letošnjim vinom? Po burnem kipenju takoj zalijemo sode do vrha z enakim vinom. Zalivamo sode vsakih 14 dni ali vsaj vsake tri tedne. Pretakati moramo ob pravem času, navadno od Božiča do Svečnice. Vino, ki ima kako napako, n. pr. tuj duh in okus, pretakamo prej, to je še pred Božičem. Bolj rano pretakamo tudi vina, ki imajo ravno dovolj ali celo bolj malo kisline. Vina od ranejših trgatav, od po toči ali drugih uimih poškodovanih trt, ki imajo preveč kisline, pretakamo prvič bolj pozno, to je šele tekom meseca februarja. Taka kislina vina morajo ležati dalje časa na drožeh, da izgubijo pri primer-

na temperaturi krog 15 stop. C nekaj kisline.

Če ni vino dobro pokipelo in vsebuje še kaj sladkorja, ga premešamo in zvišamo temperaturo v kleti; če ni drugače, zakurimo v njej, da bo imela vsaj 15 stop. C. Če namreč preostane še kaj sladkorja v vinu, lahko postane vino vlečljivo ali mlečnicakasto.

Pred pretakanjem vina se prepričamo, če je vino stanovitno na zraku ali ne. Iz sode vzamemo kozarec vina in ga pustimo stati dva dni na zraku. Če je vino zdravo in je dobro pokipelo, se od zgoraj doli lepo čisti. V tem slučaju ga pretočimo, močno prezračimo in zmerno zažveplamo, to je, da zažgemo na 3—4 hl vina eno azbestno žvepleno trščico; če vino še ni popolnoma pokipelo, ga ne žveplamo. Če se vino od zgoraj doli ne čisti, je pa drugače zdravo, ga tudi pretočimo, prezračimo in, če je ves sladkor že pokipel, zmerno zažveplamo; če še vsebuje kaj sladkorja, ga samo pretočimo, prezračimo, brez žveplanja. Če je pa vino v kozarcu po dveh dneh porjavelo, tedaj ni stanovitno in se nam lahko pokvari! V tem slučaju vino tudi pretočimo, vendar tako, da pride z zrakom čim najmanj v dotiko in ga močno zažveplamo, t. j. na 1 hl 1 azbestno žv. trščico. Ali pa vinu v tem slučaju še pred pretakanjem dodamo na 1 hl vina 5—10 gramov kalijevega metabisulfita, ki se dobi v drogerijah. Po tem dodatku pustimo vino vsaj še teden dni na miru, na kar ga šele pretočimo. Če vino diši po gnilih jajcih, je tako vino treba dobro prezračiti in pretočiti v dobro zažveplan sod ter čez 1 mesec pretok z močnim prezračenjem ponoviti, a tokrat v nezažveplan sod. Ako pa ima vino duh po sodu, po gnilem ali po drugem, tedaj ga istotako pretočimo čimprej, dobro prezračimo in zažveplamo. In če tak slab duh še ne izgine, mu ga lahko odvzamemo z eponitom, ki se dobi pri kmet. družbi.

Preden nastane toplo poletje, torej v začetku spomladi, pretočimo vino v drugič in ga zmerno zažveplamo. Preko poletja hranimo vino v hladni kleti, vedno v polnih sodih in pazimo, da se nam ne pokvari. Če pa opazimo, da vino spremeni barvo in okus, ga hitro pretočimo in močno zažveplamo. V takih in vseh

drugih slučajih pa vprašajmo najbližjega strokovnjaka za potreben nasvet.

Ljudski pravnik.

Plačilo odvetniških stroškov. Že leta 1932 ste tožili soseda zaradi žaljenja časti. Na sosedovo prošnjo ste se z njim poravnali tako, da se je zavezal plačati vse stroške, tako tudi stroške Vašega zastopnika. Stroškov pa takrat in plačal, marveč si je izposloval od meseca do meseca odlog plačila. Leta 1934 je ta sosed umrl, stroški so pa vedno še ostali na dolgu. Vaš odvetnik terja sedaj plačilo teh stroškov od Vas. Vprašate, če ste dolžni plačati, oziroma če plačate, ali morete terjati od dedičev? — Stvar je sledeča: Pri svojem odvetniku ste najprej sami dolžni plačati stroške, ker ste Vi odvetnika sami najeli. Če se je s poravnavo nasprotnik zavezal plačati stroške in Vas je odvetnik izpustil iz obveze, potem mora odvetnik iskati plačilo stroškov samo pri nasprotniku ali pa pri njegovih dedičih. Zlasti če ni nasprotnikova obveza zastarala, ker je vedno prosil za odlog plačila nastalih stroškov. Ako odvetnik ves čas skozi od leta 1932 do danes ni terjal zneska od Vas in tudi niste Vi priznali tega dolga, potem seveda tudi niste več dolžni plačati, ker je njegov zahtevek že zastaral. Moral bi zahtevati plačilo stroškov od Vas vsaj v treh letih, odkar je prenehalo zastopstvo. To je bilo pa vsekakor takrat, ko ste z nasprotnikom sklenili poravnavo. Odvetnik pa je v Vašem imenu in na Vašo odgovornost še danes upravičen, iztožiti terjatev od dedičev. To naj vsekakor napravi, pa boste imeli mir, odvetnik pa bo prišel do svojega zaslužka.

Izplačilo izročnine. MJRD. — L. 1929 ste izročili svoje posestvo hčeri za 32.500 Din. Po dogovoru in zapisu v kupni pogodbi bi Vam morala prevzemnica izplačati izročnino v treh letih. Ker je že čas potekel in Vam hčerka še ni ničesar plačala, vprašate, če je za ta dolg zaščitena po uredbi o varstvu kmetov in kakšne obresti lahko zahtevate. — Vaša terjatev proti hčerki iz naslova izročnine spada pod zaščito, to je: ne morete s tožbo prisiliti izplačila terjat

ve. Če ste imeli dogovorjene obresti, smete iste zahtevati že od onega časa dalje, ko ste jih dogovorno določili; ako pa obresti niste določili, potem pa jih morete zahtevati šele od onega dneva dalje, ko bi vam morala hčerka denar izplačati, to je od dneva dospelosti Vaše terjatve. Višino svoje terjatve izračunate na ta način: Znesku 32.500 Din prištejete neplačane in še nezastarele obresti v višini 6% od 21. 4. 1932 do dne 23. 11. 1933 dalje, 3,5% od dne 16. 11. 1934 do dne 4. 2. 1935. Od 5. 2. 1935 do 15. 11. 1935 pa 1% obresti. Tako dobite povečano glavnico, od katere je dolžna hčerka plačevati 1% obresti in letni v plačilo dospeli obrok po tabeli, kakor je razvidna iz uredbe o varstvu kmetov. V 12 letih izza 15. 11. 1936, torej 1. 1948, boste prišli do popolnega plačila svoje terjatve. Obresti za čas od 23. 11. 1933 do dne 15. 11. 1934 mora hčerka plačati najkasneje do 15. 11. 1935. Te obresti znašajo 1% do 2. 2. 1935. Če vam teh obresti ni plačala hčerka do 15. 12. t. l., jo lahko tožite na plačilo tega zneska.

Razna obvestila.

O škropljenju sadnega drevja bo preda val ravnatelj Priol na občnem zboru Sadjarske in vrtnarske podružnice za Maribor in okoliš v nedeljo dne 29. decembra t. l., ob 9. uri dopoldne, na Vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Sadjarji ter ljubitelji sadjarstva in vrtnarstva vljudno vabljeni!

Gornja Ponikva. Gospodinjski tečaj je bil tukaj od 1. oktobra do 1. decembra. Vodila ga je učiteljica Olga Sittig. Bil je to njeni 60. in ob enem zadnji tečaj. Udeleževalo se ga je 16 deklet. Pri krojenju je bil bolj za meščanske kroge. Težišče tečaja je bilo kuhanje, šivanje in snaženje. Pa tudi kmečka dekleta so se v kratkem času veliko naučila. Tečajni vlak je sicer parkrat skočil iz tira, pa brez večjih nesreč. Samo nekatere vlakovodnice in potnice so odnesle lažje poškodbe. Dne 1. decembra so priredile tečajnice lep sklep, na katerem so izrekle zahvalo učiteljem in prirediteljem in zapele med drugim pesem o kuharicah, ki so po njihovem mnenju najimenitnejši stan na zemlji. Za tečajnice bi bil koristen še en tečaj, v katerem bi

se učile še tudi zunanjega kmečkega gospodinjstva. Od učiteljic bi bilo želeli, da bi se v verskem oziru tako udejstvovala kakor dekleta.

Št. Peter pri Mariboru. S 1. decembrom se je pričel zopet štirimesečni gospodinjski tečaj, katerega vodijo tukajšnje šolske sestre.

Grize. Pretečeni teden se je začel pri nas trimesečni gospodinjski tečaj. Oglašilo se je toliko deklet, da niso mogle biti vse niti sprejete. Bog daj, da bi vsa ta dekleta postala enkrat pridne gospodinje!

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 21. decembra so pripeljali 136 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 10—12 Din, slanina 10—12. Kmetje veled slabega vremena kreme niso pripeljali, pač pa 4 voze krompirja po 0,75—1. Čebula 2—2,50, česen 8—10, zelje 1—3, kisel zelje 4, karfiola 1—5, hren 6—8, jabolke 3—6, hruške 5—8, suhe slive 9—11, celi orehi 9—12, luščeni 28—32, kostanj 4—5. Na trgu so bile 3 vreče rži 1,25, 5 ječmena 1,50, 10 koruze 1—1,25, 5 ovsa 1, 4 prosa 1,50, 7 ajde 1, 5 ajdovega pšena 3—3,50, 11 fižola 2—3, smetana 8—10, sirovo maslo 20—24, čajno 26—30. Prinesli so 114 kokoši po 18—30, 1078 piščancev 20—55, 28 gosi 30—50, 176 puranov 30—80, 38 rac 18—25, 64 domačih zajcev 5—35 Din.

Živinski sejem v Mariboru 10. 12. 1935. Prignanih je bilo: 4 konji, 13 bikov, 104 volov, 320 krav in 6 telet, skupaj 447 komadov. Povprečne cene so bile: debeli voli 1 kg žive teže od 2,75 do 3 Din, poldebili voli 2,25 do 2,50, plemenski voli 2 do 3, biki za klanje 2 do 2,75, klavne krave debele 2 do 2,25, plemenske krave 1,50 do 1,75, krave za klobasarje 1 do 1,25, molzne krave 2 do 2,50, breje krave 2,25 do 2,75, mlada živina 2,50 do 3,40, teleta 3 do 4 Din. Prodanih je bilo 213 komadov.

Mesne cene v Mariboru: Volovsko meso I. vrste 1 kg 8—10 Din, volovsko meso II. vrste 6—8 Din, meso od bikov, krav in telic 4—6 Din, telečje meso I. vrste 8—10 Din, telečje meso II. vrste 4—6 D, svinjsko meso sveže 8—12 Din.